

سفر و نمایشگاه: آری یا خیر؟

در روزهایی که همه گیری از یک طرف عادی انگاری می شود و از طرفی هشدار بیک دوباره

شهرود و وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در حالی برگزاری نمایشگاه گردشگری و صنایع دستی تهران را خوب و موفق ارزیابی کرده که استاندار تهران گفته است رؤسای دانشگاه های علوم پزشکی درباره تجمع و تخلف این نمایشگاه بررسی لازم را انجام می دهند و قطعا با متخلفان برخورد خواهد شد. علی اصغر مونسان از سوی دیگر از توافق با ستاد ملی مقابله با کرونا برای سفرهای نوروزی می گوید؛ این در حالی است که سخنگوی این ستاد به مردم توصیه کرده است برای رزرو هتل، تورو و بلیط سفرهای نوروزی فعلا اقدام نکنند.

برگزاری نمایشگاه امسال گردشگری و تبلیغ و ترویج به مسافرت، در شرایطی که تکلیف سفر در کشور به ویژه در تعطیلات نوروزی مشخص نیست، مخالفانی داشته و دارد؛ در نمایشگاه امسال کشورهای خارجی غایب بودند و عملا عنوان بین المللی آن زیر سوال بود. هتل ها و آژانس ها که هر سال فضایی از این نمایشگاه را به خود اختصاص می دادند، امسال به دلیل بلاتکلیفی سفر و ادامه برخی محدودیت های کرونا، حضور پررنگی نداشتند و اغلب غایب بودند.

فضای نمایشگاه نیز کوچک تر از هر سال بود و اداره های کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان ها و شهرداری ها از جمله حاضران اصلی نمایشگاه امسال محسوب می شدند که برخی از آنها هم نسبت به نتیجه این نمایشگاه و سفرهای نوروزی مردد بودند.

با این وجود، برخی موافق برپایی چنین نمایشگاهی بودند؛ چرا که همانند علی اصغر مونسان، وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی معتقدند باید «نشان دهیم بخش گردشگری کشور هنوز زنده و بویاست».

خسارت ۲۲ هزار میلیاردی کرونا به صنعت گردشگری

مونسان در مراسم افتتاحیه این نمایشگاه گفته بود شیوع ویروس کرونا تاکنون ۲۲ هزار میلیارد تومان به صنعت گردشگری ایران خسارت وارد کرده، اما این بخش هنوز از با نشتسته و زمین گیر نشده است. مدیر شرکت مادر تخصصی ایرانگردی و جهانگردی که مجری نمایشگاه امسال بود، اظهار کرده مجوز برگزاری این نمایشگاه را از ستاد ملی کرونا گرفته است. با این حال از دام جمعیت در زمان افتتاح این نمایشگاه سبب شد استاندار تهران، هر چند با تأخیر واکنش نشان دهد.

انوشیروان محسنی بندپی گفته که در مورد تجمع و برخی تخلفات در رعایت پروتکل بهداشتی در نمایشگاه گردشگری اعلام شده که روسای دانشگاه های علوم پزشکی بررسی لازم را انجام دهند. قطعا با متخلفان این نمایشگاه برخورد خواهد شد.

پیش تر استاندار تهران تأکید کرد بود در استان تهران نباید تجمعی شکل بگیرد و هیچ یک از اصناف و اتحادیه ها حتی حق برگزاری انتخابات سراسری ندارند. در همین راستا امسال نمایشگاه بهاره برگزار نخواهد شد و شهروندان نیز در ایام پایانی سال ضمن رعایت فاصله گذاری اجتماعی و پروتکل های بهداشتی نباید برای خرید موجب شکل گیری تجمع بشوند. وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در حاشیه بازدید از این نمایشگاه که قرار بود به نوعی سفر ایمن و هوشمند را تبلیغ کند، درباره سفرهای نوروزی نیز گفته است: «با ستاد ملی مقابله با کرونا و همچنین کمیته امنیتی اجتماعی وزارت کشور با حضور دستگاه های مختلف، توافقاتی کردیم. در ستاد با حضور رئیس جمهوری توضیحات ارائه شده تصویب شد. بنابراین امیدوارم در همان چارچوبی که توافق کردیم، بتوانیم نوروز را برگزار کنیم و شاهد رعایت کامل پروتکل های بهداشتی باشیم و بتوانیم سفر هوشمندانه و سالم را تحقق ببخشیم.»

جنگ با ویروس غیر قابل پیش بینی است

با وجود آنکه مقامات این وزارتخانه بارها از توافق با ستاد ملی کرونا برای برقراری بخشی از سفرها در تعطیلات نوروز سخن گفته اند، اما علیرضا رئیس، سخنگوی این ستاد در تازه ترین اظهار نظر درباره سفرهای نوروزی گفته است: «با توجه به اینکه پیک بعدی بیماری ممکن است در فروردین ماه رخ دهد، سفرها می تواند پیک را بسیار شعله ور کند.» معاون وزارت بهداشت برای همین به مردم توصیه کرده است: «فعلا اقدام به رزرو بلیت هواپیما، قطار و... برای نوروز ۱۴۰۰ نکنید، چون مادر یک جنگ غیر قابل پیش بینی با ویروس هستیم و تا زمانی که واکسیناسیون کافی انجام نشود، هر لحظه منتظر یک تغییر رفتار و جهش عجیب از سوی ویروس هستیم.»

نمایشگاه پرنسس های کوره به باور فعالان حقوق کودکان نقض آشکار حقوق کودکان است

پرنسس های خاکی تصویر رویا یا کاسبی فقر؟

می توانست صرف کودکانی شود که حالا تصاویرشان بحث محافل مختلف شده است. در واقع باید گفت این عکس ها هیچ آورده ای برای این کودکان به دنبال نداشته است.»

توجه به وقایع اجتماعی با محوریت اطفال

به باور حسین تاج، حقوقدان و وکیل دادگستری، قوانین مدون در حوزه حقوق کودک حمایتی است و علت رویکرد مذکور بر همگان روشن است، بنابراین در مواجهه با وقایع و پدیده های اجتماعی لزوم بر تحلیل و تفسیر با محوریت اطفال (نه پدیده ها) است.

به گفته تاج از این رو طرح موضوع با ابتناء بر اصول و مومومات اخلاقی و قانونی در نظام حقوق داخلی و اسناد بین المللی در نگاه اجمالی چنین است؛ به نظر می رسد موضوع مطروحه که طی چند روز گذشته در قالب یک تیتیر خبری، از اسباب آزرگی خاطر و جریحه دار شدن احساسات عده ای شده، ملازمه با توجه مستقیم و اقدام فوری مسئولان دارد. «البته که مرجع صالح در انطباق فعل یا ترک فعل با جرم مرجع قضائی است، اما ورود آن مرجع بدون اقدامات اولیه که متوجه مردم، نهاد های مردم نهاد، دستگاه های اجرایی دولتی و دادستانی تصور نیست. آنچنان که ماده ۶۶ از قانون آیین دادرسی کیفری این تکلیف را پیش بینی کرده است.»

این حقوقدان با اشاره به اینکه از آنجا که وفق ماده ۱۱ از قانون آیین دادرسی کیفری، تعقیب متهم و اقامه دعوی از جهت حیثیت عمومی را بر عهده دادستان بیان کرده، لازم است در صورتی که آن مقام این موضوع را واجد اوصاف اتهامی که ذیلا امکان انطباق و انتساب دارد، تعقیب کند. «قانون حمایت از اطفال و نوجوانان در بندهای ت و ث ماده یک سوء رفتار و بهره کشی اقتصادی را تعریف و طبق مواد بعدی مرتکب چنین اعمالی را مستحق مجازات دانسته است.» او ادامه می دهد: «این در حالی است که سوء نیت خاص مجرمانه در فعل یا ترک فعل مرتکب لزوما باید احراز شود. در هر حال تشخیص و احراز موضوع با قاضی است.» با توجه به مواد ۳ و ۳۲ از کنوانسیون حقوق کودک که جمهوری اسلامی ایران نیز با تصویب مجلس به آن ملحق شده، لازم است در راستای بنیان قوانین کودک که در حمایت از آنها تدوین یافته است، مقام قضائی در تئور یا تفکر عمومی اقدام کند.

نامیده شدند. عکس هایی که به باور فعالان حقوق کودک مصداق نقض حقوق کودکان است و هیچ کس حق ندارد از این عکس ها استفاده کند. رایحه مظفریان هم با ستاد به کنوانسیون حقوق کودکان و قوانین داخلی کشور اتفاقی همچون نمایشگاه پرنسس های کوره را نقض آشکار حقوق قانونی کودکان می داند. «بر اساس قوانین هیچ کسی حق ندارد تا زمانی که کودکان به سن قانونی نرسیده و خودشان نخواهند از تصاویر آنها استفاده کند.» این فعال حقوق کودکان بر این باور است که این کار جنبه کیفری دارد. مظفریان بر قوانین محکم در این زمینه تأکید دارد. او معتقد است اگر قوانین محکمی در این خصوص وجود دارد، باید قوانین به درستی اجرا شوند و در صورت نبود قوانین باید در اصل قانون اصلاحاتی ایجاد شود؛ قوانینی که باعث شوند کسی به خودش اجازه ندهد از این عکس ها استفاده کند. او استفاده از عکس کودکان به عنوان تبلیغات را هم غیر قانونی می داند: «استفاده از کودکان در تبلیغات جرم محسوب می شود.» مظفریان استفاده از تصاویر کودکان چه برای تبلیغات و چه برای تحت تأثیر قرار دادن دیگران را مصداق کودک آزاری می داند. زیرا در حوزه تبلیغات برای پول بیشتر و در حوزه دیگر مانند کودکان کار شاید هدف تحت تأثیر قرار دادن دیگران باشد.

مظفریان حتی بر این باور است که قطعا هدف عکاس این تصاویر خیرخواهانه و قصدش جمع آوری کمک برای این بچه ها بوده، اما نباید از هر راهی برای جلب کمک استفاده کرد. این فعال حقوق کودکان رویا پردازی و کلیشه سازی برای کودکان را نادرست می داند. او انتخاب نام پرنسس را اشتباه دیگر این عکاس می داند: «بیشتر کارشناسان بر این باورند که نباید از کودکی رویای پرنسس شدن و پوشیدن لباس عروس را در ذهن کودکان تقویت کنیم.» به باور او این تصویر ذهنی مدام در فکر بچه ها به وجود می آید که چه زمانی عروس می شوند و همه آمال و آرزوهای شان به همین لباس عروس و به قول معروف پرنسس شدن خلاصه می شود. این فعال حقوق کودکان با طرح این سوال که عایدی این نمایشگاه برای این کودکان داخل تصویر چه بوده، می گوید: «آنهايي که در حوزه عکاسی کار می کنند، می دانند که هزینه چاپ عکس ها با این ابعاد کم نیست، پس بهتر بود به جای اینکه عکس آنها برای جلب کمک هزینه شود، همین پول

خودمان را پنهان کنیم؛ تا به دروغ خودمان را انسان جا بزنیم و به دروغ موفقیت مان را منطقی کنیم؛ «انسان ها هر چه ندارند جار می زنند. من اندازه خودم، به قد تاریخ زندگی خودم، از این همه تناقض و ربای خودم و همه طبقه متوسطی که کنار من این نمایش ها را می بینند تا وجدان شان آرام شود، شرمگینم؛ خیلی شرمندم ام!»

دفاع؛ کودکان کار نیستند!

اعتراضات فضای مجازی و حقیقی را پُر کردند. نمایشگاه ها به تعطیلی رفت، اما عکاس پرنسس های کوره ها همچنان از عکس هایش دفاع کرد. او از سال ها عکاسی مستند اجتماعی اش گفت. از هفت سال رفت و آمدش به کوره های آجرپزی جنوب تهران. صوفی معتقد است در این مدت ارتباط خوبی با ساکنان این کوره ها گرفته؛ «عکاسی از این کوره ها فرصتی را برای من فراهم کرده تا بتوانم کمکی به این خانواده ها کنم و تغییری در وضعیت زندگی آنها به وجود بیآورم.» مونا خوش اقبال، مدیر نگارخانه کاما هم به دفاع پرداخت. خوش اقبال گفته بود تمام عکس های نمایشگاه پیش از افتتاح به نفع کودکان منطقه کوره پزخانه فروخته شده و از خیر افتتاح آن گذشتند؛ «نمایشگاه به دلیل یکسری تهمت های بی جا مثل اینکه عکس بی اجازه از کودکان گرفته شده، به صورت موقت تعطیل شد.» هر چند او مدعی است کودکانی که از آنها عکس گرفته شده، کودکان کار نیستند. به گفته او این کودکان خانواده دارند و پدر و مادر هایشان از این اتفاق خوشحال بودند؛ «این کودکان با تکه پارچه ها و گل خشک برای خودشان آکسسوار تهیه کرده بودند و علی صوفی هم از آنها عکس گرفت.» خوش اقبال همه ها را بی اثر خوانده و گفته: «کنار نمی کشم. هر چند تهدیدهای بسیاری شدم که واقعا انتظار آن را نداشتم و حتی از سوی همکاران گالری دار نیز مورد حمله واقع شدیم که مطمئنم از نا آگاهی آنها نسبت به نمایشگاه است.» مدیر نگارخانه کاما از پای کار آمدن خیرین هم گفته. اینکه پروژه عکاسی علی صوفی باعث شده این کودکان با خیری آشنا شوند؛ «تمامی بچه های آن منطقه تحت حمایت او قرار گرفتند و قرار شد هزینه های تحصیل و مراقب از آنها تا بزرگسالی شان تأمین شود.»

نقض آشکار حقوق کودکان

عکس دخترانی که پرنسس های کوره ها

شهرود پانزده عکس پرتزه رنگی از کودکی هایی که میان کوره های آجرپزی گم می شوند؛ عکس هایی از دخترانی با گریم پرنسس با قاب های زیبا که روی دیوار تاب می خورند. دخترکانی با چشم های غمگین و لبانی خندان، زل زده به دوربین؛ نمایشگاه پرنسس های کوره. نمایشگاهی که با پوستر دختر بچه های تاج به سر و لباس توری به تن مبهوت لنز دوربین رفت تا افتتاح شود. عکس هایی که قرار بود روزهای پایانی سال را پُر کنند از هیاهوی هورا و کف و سوت برای عکاس. اما نگارخانه «کاما» این عکس ها را به خود ندید. هشتگ # کاسبان فقر به راه افتاد. مدافعان حقوق کودکان و فعالان مدنی اعتراض کردند و از بایدها و نبایدهای چنین تصمیم هایی گفتند تا اینکه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی دستور لغو این نمایشگاه را داد. هر چند عکاس این نمایشگاه علی صوفی قبل از این حاشیه ها گفته بود سعی داشته با حداقل امکانات رویاهای کودکان را به تصویر بکشد؛ «همیشه عکس هایی که از بچه های کوره ها می گرفتم، به خودشان هدیه می دادم، اما این بار خواستم زیبایی و رویاهای آنها را در معرض دید عموم بگذارم.»

معترضان؛ کاسبی فقر!

لیلی گلستان اولین معترض این نمایشگاه و عکس ها بود. گلستان متعجب بود از اینکه این گالری دار با چه فکری با فقر این بچه ها، این بازی زشت راه انداخته است. او در صفحه شخصی خود نوشت: «خجالت بکشید. این همه حماقت و وقاحت؛ از کجا آورده اید؟ واقعا خجالت آور است یک عکاس برود به کوره پزخانه و لباس نو و شیک تن دخترهای فقیر کند و تاج سرشان بگذارد و از آنها عکس بگیرد و یک گالری هم عکس ها را به نمایش بگذارد!» به باور این نگارخانه دار این یک تجاوز علنی به روح پاک دخترهایی معصوم و بی گناه است: «از این همه کثافت حالت تهوع به آدم دست می دهد.» معاون فرهنگی و اجتماعی شهردار تهران هم در گروه معترضان ایستاد. محمدرضا جوادی یگانه معتقد است حساس بودن روی سوء استفاده از فقر و سختی مردم امیدوارکننده است: «خوشبختانه با همین حساسیت ها و اعتراض ها برگزاری نمایشگاه عکس پرنسس های کوره از سوی وزارت ارشاد لغو شد.» انجمن صنفی نگارخانه داران تهران هم بیانیه داد و هرگونه بی توجهی به شأن و منزلت انسانی شهروندان را محکوم کرد. «گالری کاما عضو انجمن نگارخانه داران تهران نیست و مسئولیت تخلف های آن بر عهده نهاد یا نهاد هایی است که مجوز فعالیت و فرصت ادامه کار به این گالری داده اند.» مجید حسینی هم جزو معترضان بود. حسینی، عکاس این عکس ها را مخاطب قرار داده و می گوید در عکس ها بچه های کار را رسانده اند به رویاها؛ بچه هایی که به برگشت به کوره ها هستند؛ «می شود کودک کار یعنی ضعیف ترین حلقه بردگی و مظلومیت را هم تبدیل به بخشی از نمایش بزرگ رفت انگیزی فقرا کنیم. از محلس اعتبار بخیریم، انسان دوست شویم، اعانه جمع کنیم و رقت عمیق وضعیت خودمان را از چهره مصوم او جبران کنیم.» به باور حسینی نمایشگاه هایی از این دست تنها نمایش بزرگی از فقر هستند تا شرمندگی